

Keskustan eduskuntaryhmän puheenjohtaja Matti Vanhanen Keskustan puoluevaltuuston kokouksessa Jyväskylässä 23.4.2016

(muutosvarauksin)

Hyvät puoluevaltuuston jäsenet,

Viime keväänä olimme yhteiskuntana monin tavoin kuilun partaalla. Taloutemme oli supistunut pitkään. Vain työttömyys ja velka kasvoivat. Päätöksenteko oli halvaantunut.

Eduskuntavaaleissa oli kyse siitä, muuttuuko Suomen suunta. Ihmiset äänestivät muutoksen puolesta. He ymmärsivät, että Suomea kuntoon laittamaan tarvitaan uusi kapteeni ja ykkösjoukkue.

Keskusta on johtanut tätä maata useina historian murrosaikoina.

Murrosaikoja yhdistää Suomen ulkoisen toimintaympäristön poikkeuksellisuus ja samanaikaiset isot sisäpoliittiset ratkaisut. 1990-luvun alussa Neuvostoliitto romahti ja kylmä sota päättyi. Samaan aikaan meidän piti nostaa Suomi lamasta.

Myös nyt maailma ympärillämme rakoilee. Voi perustellusti sanoa, että elämme turvallisuuspoliittisesti vakavinta aikaa sitten kylmän sodan. Tarkoitan Ukrainaa, Syyrian sotaa ja Lähi-idän muita jännitteitä, Venäjän ja lännen vastakkainasettelua sekä sen heijastumista lähialueillemme ja Isisin terroria.

Lisäksi EU natisee liitoksissaan ennen muuta hallitsemattoman maahanmuuton ja talouskriisin vuoksi. EU-vastaisuus nostaa päätään läpi unionin. Britannia valmistautuu kansanäänestykseen jäsenyydestään.

Keskeinen ero 1990-luvun alkuun on ollut omien ongelmien ratkaisemisessa.

Nyt meillä ei ole ollut käytettävissä devalvaatiota kilpailukykyemme palauttamisessa ja sitä kautta työllisyytemme parantamisessa. On ollut haettava euron oloihin sopiva ratkaisu.

Toiseksi, hallitus on joutunut yhtä aikaa viemään eteenpäin isoja uudistuksia, ennen muuta sote- ja maakuntauudistusta, ja päättämään niistä säästöistä, joita Suomen velkaantumisen taittaminen tämän vaalikauden osalta edellyttää.

Hyvät ystävät,

Eduskuntavaaleista on nyt reilu vuosi. Vakauden ylläpitäminen etenkin lähialueillamme on ohjannut Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa. Turvapaikanhakijatilanne on saatu Suomen osalta yhteistyössä ainakin toistaiseksi hallintaan.

Sisäpolitiikan isot ratkaisut on saatu tai ollaan saamassa aikaan: yhteiskuntasopimus on liittojen neuvoteltavana, ja toteutuessaan se mahdollistaa kilpailukykyemme palauttamisen jo lähivuosina.

Sote- ja maakuntauudistus etenee ja päätökset hankalasta säästöjen kokonaisuudesta on tehty. Talouden ennusteissa etumerkki on vaihtunut vuosien miinuksen jälkeen hennoksi plussaksi.

Pahin on ohitse, käänne - suunnanmuutos - on vihdoinkin mahdollinen ja mikä tärkeintä, Suomen ajalehtiminen on päättynyt. Suomea johdetaan ja ihmiset voivat luottaa siihen, että maan asiat ovat hallinnassa.

Uskon, että tämä kaikki vahvistaa uskoa tulevaisuuteen ja opettaa samalla sen, että koti on pidettävä kunnossa.

Se on niin, että taloudellisesti ja poliittisesti omillaan seisova, sisäisesti mahdollisimman ehyt maa kestää tosipaikan tullen parhaiten myös ulkoiset paineet. Eheys on ennen muuta työllisyyttä, tasa-arvoa ja oikeudenmukaisuutta.

Hyvät keskustalaiset,

Kevään ratkaisujen jälkeen alkaa aika, jolloin sovitut päätökset on oikeasti toteutettava.

Ymmärrän hyvin, että kun vuosien päättämättömyyden jälkeen uudistuksia tehdään ripeästi oikeastaan kaikilla aloilla, ihmiset ovat hämmentyneitä ja osa myös huolissaan.

Toisaalta tiedän etenkin monen meistä keskustalaisista mieltävän, ovatko ratkaisut oikeudenmukaisia ja miten ne sopivat yhteen koko Suomesta huolehtimisen kanssa. Myös meillä Keskustan eduskuntaryhmässä on ollut ensi alkuun sulatteleminen useamman uudistuksen kanssa.

Lisäksi varsinkin oppositio pelottelee ihmisiä markkina- ja yksityistämispuheillaan ja lietsoo kaikenlaista suorastaan käsittämätöntä vastakkainasettelua, kuten viime päivinä olemme nähneet.

Itse kunkin kannattaa varautua siihen, että edessä on enemmän myrskyä kuin suvantoa, kun uudistuksia laitetaan toimeen.

Vetoan kuitenkin sen puolesta, että meillä keskustalaisilla – ja varsinkin tällä porukalla - riittäisi välillä erittäin kärjekkästä julkisuudesta huolimatta malttia nähdä metsä puilta, hakea asiallisen keskustelun kautta yhteinen näkemys ja mahdolliset parannukset sekä etenkin kärsivällisyyttä perustella ratkaisut sekä omillemme että laajemmin suomalaisille.

Eduskuntaryhmä puolestaan on pysynyt uskottavasti hallituspolitiikan ison linjan takana, minkä uskon osaltaan vaikuttaneen myös siihen, että kannatuksemme on pysynyt. Pärjäämme, kun jatkamme samalla linjalla ja keskitymme Suomen ongelmien ratkaisemiseen. Sitä suomalaisten maltillinen enemmistö odottaa.

Hyvät ystävät,

Meillä pitää olla myös rohkeutta tehdä asioita uudella tavalla, jos se on edellytys tavoitteidemme saavuttamiselle maailman koko ajan muuttuessa.

Tästä on kyse esimerkiksi liikenneministeri Bernerin esittämässä liikennekaassa. Oikein toteutettuna sillä voidaan turvata liikennepalvelut koko maassa myös tulevaisuudessa ja kehittää kokonaan uusia palveluja. Bernerin esittämä valtion kokonaan omistama väyläyhtiö puolestaan mahdollistaisi työllistävien liikenneinvestointien moninkertaistamisen tilanteessa, jossa budjettiraha ei investointeihin riitä ja jossa valtiontalouden kehys- ja EU:n alijäämä säännöt ne estävät.

Esitykset ovat nyt lausuntokierroksella, ja toivon, että voimme keskustella niistä myös tänä viikonloppuna laajasti. Juuri puoluevaltuusto on keskusteluun oikea foorumi, sillä se on puoluekokousten välillä Keskustan ylin päättävä elin. Kriittinenkin keskustelu vie asioita aina enemmän eteen- kuin taaksepäin.

Mikäli väyläyhtiöhanke onnistuu, eli vaaleissa esittämämme Infra Oy toteutuu, Keskusta huolehtii siitä, että päätöksenteko infrainvestoinneista säilyy poliittisessa ohjauksessa ja että suunnitelmallisuus on pidempijänteistä.

Voimme olla myös vakuuttuneita siitä, että nykyiseen bensaveroon verrattuna oikein rakennettu vyöhykepohjainen maksuajattelu kohtelee maaseudun ja sorateiden asukkaita oikeudenmukaisemmin – maksun on oltava korkein ruuhka-alueilla.

Ja mitä tulee maaseudun tieinvestointeihin, niin on ollut hellyttävää kuunnella etenkin SDP:n ja Vihreiden huolta maaseudun tiestöstä. Lupaannäille puolueille, että mielellämme teemme myös heidän kanssaan sopimuksen siitä, että maaseudun tierahat kasvavat tuntuvasti. Se varmasti tulee helpottamaan heillä mahdollisen uudistuksen hyväksymistä.

Kestävintä aluepolitiikkaa on, että saamme luotua koko maahan edellytykset työpaikoille ja työllistävälle yrityksille, saamme koko maan voimavarat käyttöön ja mahdollistamme maamme luontaisten vahvuuksien täysimittaisen hyödyntämisen.

Alueellisesti tasapainoinen liikenne- ja koulutuspolitiikka on perusta tälle, mutta käännteentekeviä ratkaisuja ovat luonnonvara- ja biotalous sekä sote- ja maakuntauudistus, jotka yhdessä mahdollistavat aidosti hajautetun yhteiskunnan rakentamisen. Molemmissa edetään määrätietoisesti. Kunhan sote ja siihen liittyvä verouudistus toteutuvat, niin tullaan tajuamaan, että se on eräs suurimmista alueellista tasa-arvoa lisäävistä päätöksistä, joita valtiovalta voi tehdä verrattuna kuntapohjaiseen terveydenhuoltoon ja sen rahoitusvastuuseen.

Tarpeettoman byrokratian purkaminen antaa lisää tilaa ihmisten työnteolle, yrittämiselle ja muulle omatoimisuudelle sekä parantaa ylipäättään elämisen edellytyksiä koko maassa.

Hyvät puoluevaltuuston jäsenet,

Luovun eduskuntaryhmän puheenjohtajuudesta myöhemmin kevätkauden aikana, puoluekokouksen jälkeen. Keskityn ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan ja tavoittelen Keskustan presidenttiehdokkuutta kesäkuun puoluekokouksessa Seinäjoella.

Olen ehdokkuuden suhteen liikkeellä vakavissani. Haluan edistää äärirealistista, oikeaan analyysiin perustuvaa keskustelua Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikasta.

Valmisteltava ulko- ja turvallisuuspoliittinen selonteko mahdollistaa perusteellisen keskustelun maamme kansainvälisestä asemasta ja siitä, millaisia ratkaisuja Suomen turvallisuudesta ja sitä kautta suomalaisten hyvinvoinnista huolehtimiseksi tulevaisuudessa tarvitaan.

Tärkeintä on ylläpitää Suomen lähialueiden vakautta. Ongelmia ei saa päästää kärjistymään lähialueillamme eikä -alueillemme, vaan meidän on toimittava niin, että Suomen ympäristö pysyy mahdollisimman vakaana.

Yhtä tärkeää on keskustelu ihmisten kanssa. Tähän tulevat kuukaudet antavat mahdollisuuden – ensin Keskustan sisällä ja sitten laajemmin suomalaisten kanssa. Keskustellen aikaansaatu yhteisymmärrys päättäjien ja koko kansan kesken on Suomen vahvuus myös tulevaisuudessa.

Puoluehallituksen esittämä aikataulu presidenttiehdokkaan asettamiselle mahdollistaa myös esivaalin niin, että puolueen jäsenillä on todellinen osallistumisen- ja vaikuttamisen mahdollisuus ehdokkaasta. Tähän olen osaltani valmis.

Itse puollan pidempiaikaista ehdokkuutta verrattuna neljän kuukauden lyhyeen ehdokkuuteen, josta minulla on kokemus kymmenen vuoden takaa. Lyhyt ehdokkuus johtaa kilpailuun imagoilla ja sloganeilla. Se pelkistää ja yksinkertaistaa liikaa meille elintärkeän, vakaan ulkopolitiikan monimutkaisuutta.

Keskusta on ollut Suomen linjan vankka ja luotettava määrittäjä pitkään. Ollaan sitä jatkossakin.